



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ
ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Ταχ. Δ/νση	: Λ. Θηβών 196-198	ΠΡΟΣ: Υπηρεσία Συντονισμού του
Ταχ. Κώδικας	: 18233, Αγ. Ι. Ρέντης	Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και
Πληροφορίες	: Μαρία Βαμβακά	Οικονομικών Γραφείο Νομικών και
Τηλέφωνο	: 213-2125718	Κοινοβουλευτικών Θεμάτων
Email	m.vamvaka1@keyd.gov.gr	Χ. Τρικούπη 6-10 , 10679 ΑΘΗΝΑ

ΘΕΜΑ: «Απάντηση στην υπ' αριθμ. πρωτ. 4229/10.4.2024 Ερώτηση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου».

ΣΧΕΤΙΚΑ: Το υπ' αρ. 52851 ΕΞ/11.4.2024 έγγραφό σας.

Σε απάντηση της εν θέματι Ερώτησης των Βουλευτών του ΚΚΕ κ.κ. Χρήστου Τσοκάνη, Αμπατιέλου Νίκου, Έξαρχου Νίκου, Καραθανασόπουλου Νίκου, Κομνηνάκα Μαρίας, Μαρίνου Γιώργου, Μεταξά Βασίλη, Παπαναστάση Νίκου, Παφίλη Θανάση, Στολτίδη Λεωνίδα και Συντυχάκη Μανώλη απευθυνόμενη και προς τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα «*Διευθέτηση των στεγαστικών δανείων των παλιννοστούντων ομογενών από χώρες της πρώην ΕΣΣΔ*», για τα ζητήματα που τίθενται σε αυτήν στο μέτρο που αυτά εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

1. Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών λαμβάνει υπόψη του ότι οι οικονομικές δυνατότητες των πολιτών και των επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται σε όλο το εύρος της οικονομίας, δεν είναι οι ίδιες και ότι η λήψη μέτρων οικονομικής ενίσχυσης και η παροχή οικονομικών διευκολύνσεων για την περαιτέρω στήριξή τους είναι καταλυτικής σημασίας για τη κοινωνική συνοχή και την αντιμετώπιση των απρόσμενων εξελίξεων των τελευταίων ετών, ενώ αναδεικνύει την κρατική ευθύνη.

Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, έχει ήδη προβεί σε στοχευμένες ενέργειες και πλήθος μέτρων ανακούφισης και διευκόλυνσης των δανειοληπτών, με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος του ιδιωτικού χρέους. Το πρόβλημα της υπερχρέωσης καλούνται να αντιμετωπίσουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως της ιδιότητας αυτών ως πρωτοφειλετών, συνοφειλετών ή εγγυητών, τόσο εξαιτίας της πολυετούς οικονομικής κρίσης, όσο και στο πλαίσιο έκτακτων προβλημάτων που ανέκυψαν τα τελευταία χρόνια, όπως αυτό της πανδημίας του κορωνοϊού ή άλλων έκτακτων φυσικών καταστροφών.

2. Πιο συγκεκριμένα, ως προς τα ερωτήματα που αφορούν τα δάνεια που δόθηκαν σε παλιννοστούντες ομογενείς, σας γνωρίζουμε τα κάτωθι:

Βάσει του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου δάνεια με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, συμπεριλαμβανομένων δανείων παλιννοστούντων ομογενών, δύνανται να ρυθμίζονται μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων και των δανειοληπτών σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν.4549/2018 και την υπουργική απόφαση 2/94253/0025/21.12.2018 (Β'5960), χωρίς την παρέμβαση του εγγυητή Ελληνικού Δημοσίου. Στις εν λόγω ρυθμίσεις δύνανται να υπάγονται και δάνεια για τα οποία έχει υποβληθεί στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου αίτημα κατάπτωσης από τα Πιστωτικά Ιδρύματα, το οποίο όμως δεν έχει βεβαιωθεί στην ΑΑΔΕ (με το υπ' αρ. 2/10018/0025/31.01.2019 έγγραφο δόθηκαν σχετικές οδηγίες προς την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, για την ορθή εφαρμογή της ανωτέρω υπουργικής απόφασης). Στην περίπτωση, δε, που το αίτημα κατάπτωσης βεβαιωθεί στην εφορία, τότε η οφειλή, που θα προκύψει από τη βεβαίωση, δύναται να ρυθμιστεί μέσω της ΑΑΔΕ, ως αρμόδια. Με την υπ' αρ. 2/18649/0025/15.05.2020 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ Β'2169/05.06.2020), η οποία εκδόθηκε με σκοπό τη βελτίωση της διαχείρισης των κρατικών εγγυήσεων και την ταχύτερη διεκπεραίωση των αιτημάτων κατάπτωσης, επανακαθορίστηκε η διαδικασία βεβαίωσης και διαγραφής οφειλών εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο, μετατρέποντας τη διαδικασία αυτή από έγχαρτη σε ηλεκτρονική, με σκοπό τη μείωση του διοικητικού φόρτου των εμπλεκόμενων φορέων (τράπεζες, εγγυητής ΕΔ, ΑΑΔΕ), τη μείωση του αρχείου σε έγχαρτη μορφή, στο πλαίσιο γενικότερα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και διευκόλυνσης της διοικητικής διαδικασίας. Τέλος, με το άρθρο 44

του πρόσφατου ν. 5024/2023 (Α' 41) «Ρυθμίσεις για την εξαγορά κατεχομένων ακινήτων της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου, ακινήτων του Ταμείου Εθνικής Άμυνας, λοιπές διατάξεις για την ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών», παρασχέθηκε αναδρομικά η εγγύηση για τα δάνεια των παλιννοστούντων που είχαν συνολοκληρωθεί από 08.05.2003 έως 17.06.2003 και από 07.10.2004 έως 29.07.2005. Κατόπιν αυτού, οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών θα επανεξετάσουν (απορρίπτοντας ή πληρώνοντας) τα αιτήματα κατάπτωσης (περίπου 150 εκατ.) που αφορούσαν τα εν λόγω δάνεια και τα οποία αιτήματα απορρίφθηκαν λόγω μη ισχύος της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου, χωρίς να απαιτείται η εκ νέου υποβολή τους. Σε περίπτωση που το αίτημα κατάπτωσης βεβαιωθεί στην ΑΑΔΕ, τότε η βεβαιωμένη (πλέον) οφειλή μπορεί να ρυθμιστεί μέσω της ΑΑΔΕ (120 δόσεις, άρθρο 293 ν.4738/2020). Παράλληλα, με το άρθρο 45 του ως άνω νόμου, με το οποίο τροποποιήθηκε το άρθρο 293 παρ. 7 του ν.4738/2020, επεκτάθηκε η δυνατότητα να υπαχθούν στη ρύθμιση των 120 δόσεων, μέσω της ΑΑΔΕ, οφειλές που προέρχονται από επιχειρηματικά δάνεια και δάνεια φυσικών προσώπων, με εκδοθείσες έως και το έτος 2012 υπουργικές αποφάσεις παροχής της εγγύησης, τα οποία έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμα στα πιστωτικά ιδρύματα έως την 1η Φεβρουαρίου 2023, όπως αναγράφεται στο αίτημα κατάπτωσης (από 07.10.2019 που προβλεπόταν αρχικά). Επιπλέον, στη ρύθμιση μπορούν να υπαχθούν (έως την 01.08.2023) οφειλές από τις άνω αιτίες που έχουν καταχωρισθεί στα βιβλία εισπρακτέων εσόδων της Φορολογικής Διοίκησης (ΑΑΔΕ) πριν την 1η Φεβρουαρίου 2023. Στις ανωτέρω ρυθμίσεις μπορούν να εντάσσονται τα δάνεια παλιννοστούντων που είχαν εξ αρχής την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και τα δάνεια για τα οποία η εγγύηση παρέχεται αναδρομικά με το ως άνω άρθρο 44. Επισημαίνεται ότι οι ρυθμίσεις αυτές αφορούν γενικότερα δάνεια με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου (και όχι μόνο δάνεια των παλιννοστούντων).

3. Πέραν των ανωτέρω, ως λύση για την επίλυση του τεθέντος ζητήματος αναδεικνύεται η αξιοποίηση του Νόμου 4738/2020 για τη ρύθμιση οφειλών και την παροχή 2ης ευκαιρίας, καθώς και των λοιπών νομοθετικών ρυθμίσεων περιλαμβανομένου του Ενδιάμεσου Προγράμματος Κρατικής Στήριξης Πρώτης

Κατοικίας Ευάλωτων Νοικοκυριών (α. 13 επ.του ν. 4916/2022) έτσι, ώστε οι οφειλέτες να διευθετήσουν το πρόβλημα υπερχρέωσης που αντιμετωπίζουν.

Πιο συγκεκριμένα, επί των θιγόμενων ζητημάτων των παλλινοστούντων, η Πολιτεία ανέλαβε και συνεχίζει να αναλαμβάνει σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες θεσπίζοντας, αφενός μόνιμα εργαλεία διευθέτησης του ιδιωτικού χρέους εναρμονισμένα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία ήτοι Ν. 4738/2020 «Νέο Θεσμικό Πλαίσιο Ρύθμισης Χρεών, Πτώχευσης και Απαλλαγής Φυσικών και Νομικών Προσώπων από τα Χρέη– 2η Ευκαιρία, Κώδικας Δεοντολογίας Ν. 4224/2013», αφετέρου Προγράμματα ενίσχυσης και υποστήριξης πληττόμενων πολιτών ή πολιτών, οι οποίοι έχουν περιέλθει σε συνθήκες ευαλωτότητας, είδε Νόμος 4916/2022 άρθρα 13 επ. «Ενδιάμεσο Πρόγραμμα Κρατικής Στήριξης Πρώτης Κατοικίας Ευάλωτων Νοικοκυριών». Υπογραμμίζεται δε, ότι ο δε ως άνω Νόμος 4916/2022, καλύπτει και αφορά περιπτώσεις προσώπων με ελάχιστο ή μηδενικό εισόδημα.

Ειδικότερα:

Ι) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΗΜΕΡΟΥΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ ΜΕ «ΠΑΓΩΜΑ» ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ.

Η σημαντική αύξηση των επιτοκίων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έχει επιβαρύνει το κόστος του δανεισμού και επηρέασε, μεταξύ άλλων, την εύρυθμη εξυπηρέτηση από τους δανειολήπτες των δανείων τους που συνδέονται με τα βασικά επιτόκια του ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, οι τράπεζες και οι Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις από τον Μάιο του 2023 και για 12 μήνες προέβησαν στην υλοποίηση του προγράμματος «παγώματος» επιτοκίων σε ενήμερα στεγαστικά δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο, θωρακίζοντας έτσι τους δανειολήπτες που ενδεχομένως αντιμετωπίζουν δυσκολίες αποπληρωμής των οφειλών τους. Ήδη, πριν το πέρας των 12 μηνών, ανακοινώθηκε επέκταση του προγράμματος «παγώματος» των επιτοκίων στα στεγαστικά δάνεια για επιπλέον 12 μήνες, από το σύνολο των Τραπεζών. Κάθε δανειολήπτης δύναται να απευθύνεται στο συνεργαζόμενο μ' αυτόν φορέα προκειμένου να λάβει στοιχεία και πληροφορίες για τη λειτουργία του προγράμματος.

Η Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (τ. ΕΓΔΙΧ) παρακολουθεί με συνέπεια την υλοποίηση του προγράμματος ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΗΜΕΡΟΥΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ ΜΕ «ΠΑΓΩΜΑ» ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ και συλλέγει στατιστικά στοιχεία από τα πιστωτικά ιδρύματα και τις Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις ως προς την εφαρμογή και εξέλιξη του.

Το μέτρο τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο 2023 και θα έχει διάρκεια 12 μήνες.

II) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΩΝ ΒΑΣΕΙ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ.

Προκειμένου να αντιμετωπισθεί το μείζονος σημασίας ζήτημα της αστικής και εμπορικής αφερεγγυότητας, το οποίο καλούνται να αντιμετωπίσουν και να διαχειριστούν όλοι οι Έλληνες πολίτες τα τελευταία χρόνια, η Πολιτεία ανέλαβε και συνεχίζει να αναλαμβάνει σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες, θεσπίζοντας, αφενός μόνιμα εργαλεία διευθέτησης του ιδιωτικού χρέους εναρμονισμένα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπως το Ν. 4738/2020 «Νέο Θεσμικό Πλαίσιο Ρύθμισης Χρεών, Πτώχευσης και Απαλλαγής Φυσικών και Νομικών Προσώπων από τα Χρέη– 2η Ευκαιρία, ως έχει τροποποιηθεί με τους Ν. 5024/2023 και Ν. 5072/2023, τον Κώδικα Δεοντολογίας Ν. 4224/2013, αφετέρου Προγράμματα ενίσχυσης και υποστήριξης πληττόμενων πολιτών ή πολιτών, οι οποίοι έχουν περιέλθει σε συνθήκες ευαλωτότητας (λ.χ. Νόμος 4916/2022 άρθρα 13 επ. «Ενδιάμεσο Πρόγραμμα Κρατικής Στήριξης Πρώτης Κατοικίας Ευάλωτων Νοικοκυριών»).

Α. Με τον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών του ν. 4738/2020, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, οι οφειλέτες (φυσικά και νομικά πρόσωπα) μπορούν με μια ενιαία αίτηση να ρυθμίσουν συνολικά, χωρίς προσφυγή στο δικαστήριο, τις οφειλές τους:

- προς το Δημόσιο (ΑΑΔΕ / ΔΟΥ) και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ / ΚΕΑΟ) σε έως 240 δόσεις
- προς τράπεζες και διαχειριστές δανείων σε έως 420 δόσεις.

Βασικό κομμάτι της ρύθμισης οφειλών αποτελεί και η μερική διαγραφή χρέους, αφού ο οφειλέτης που εντάσσεται στον εξωδικαστικό μηχανισμό ρύθμισης οφειλών δύναται να λάβει διαγραφή χρέους:

→ προς το Δημόσιο έως 75% επί της βασικής οφειλής, καθώς και έως 95% επί των προσαυξήσεων.

→ προς τις τράπεζες και διαχειριστές δανείων έως 80% επί της βασικής οφειλής, καθώς και έως 100% επί των τόκων.

Ωστόσο, θα πρέπει να πληρούνται όλοι οι κανόνες και προϋποθέσεις, όπως καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο, οι σημαντικότεροι εκ των οποίων είναι:

→ να έχει πραγματική οικονομική αδυναμία, τόσο ο οφειλέτης όσο και οι συνοφειλέτες και εγγυητές του

→ η εμπορική αξία της περιουσίας του οφειλέτη, των συνοφειλετών και των εγγυητών του να είναι μικρότερη του ύψους της οφειλής. Παρατηρείται ότι στις περιπτώσεις που οικίες έχουν κριθεί ακατάλληλες και χρήζουν μεγάλων επισκευών, προφανώς και θα υφίσταται μεγάλη μείωση της εμπορικής τους αξίας.

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα του νέου εξωδικαστικού μηχανισμού παράγει μια αυτόματη ρύθμιση οφειλών, βάσει της αξίας της περιουσίας και του διαθέσιμου εισοδήματος, μετά την κάλυψη των εύλογων και ανελαστικών δαπανών, του οφειλέτη, των συνοφειλετών και εγγυητών του. Εφόσον ο οφειλέτης επιθυμεί, δύναται να προβεί και σε μια διαπραγμάτευση με τους ιδιώτες πιστωτές, αξιοποιώντας τις υπηρεσίες ενός πιστοποιημένου διαμεσολαβητή, με σκοπό τη δημιουργία μιας προσωποποιημένης πρότασης ρύθμισης οφειλών. Μέσω της ρύθμισης των ανωτέρω οφειλών με ευνοϊκό και μακροπρόθεσμο τρόπο επιτυγχάνεται και η αναστολή των διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης, όπως διαταγές πληρωμής, κατασχέσεις τραπεζικών λογαριασμών, καθώς και δεσμεύσεις και πλειστηριασμοί στην κινητή και ακίνητη περιουσία του οφειλέτη. Επιπροσθέτως, χορηγείται για 5 έτη Κρατική επιδότηση της δόσης των δανείων με υποθήκη / προσημείωση στην 1η κατοικία των ευάλωτων νοικοκυριών, ύψους έως 210 ευρώ μηνιαίως (ανάλογα με τη σύνθεση / μέλη του νοικοκυριού).

Θα θέλαμε δε να υπογραμμίσουμε ότι με νέα νομοθετική πρωτοβουλία και προς διευκόλυνση των ρυθμίσεων των οφειλών για τις οποίες έχει παρασχεθεί η εγγύηση του ελληνικού δημοσίου, δυνάμει των διατάξεων του ν. 5104/2024, τροποποιήθηκε το άρθρο 30 του ν. 4738/2020 και προβλέφθηκε ειδικά ότι οι χρηματοδοτικοί φορείς δικαιούνται να ρυθμίζουν δάνεια ή πιστώσεις οποιουδήποτε είδους προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα, για τα οποία τους έχει παρασχεθεί η εγγύηση του ελληνικού δημοσίου χωρίς περιορισμό ως προς όλους τους γενικούς και ειδικούς όρους αυτών, ιδίως δε ως προς τη διάρκεια, το επιτόκιο, το ποσό της δόσης και την περιοδικότητα των δόσεων, χωρίς να επηρεάζεται η ισχύς της εγγύησης. Εξάλλου, προβλέφθηκε αναστολή της παραγραφής των αξιώσεων των χρηματοδοτικών φορέων κατά του ελληνικού δημοσίου, ως εγγυητή, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ολοκλήρωσης του εξωδικαστικού μηχανισμού, καθώς και της σύμβασης αναδιάρθρωσης, με την οποία ρυθμίζονται οφειλές για τις οποίες έχει παρασχεθεί η εγγύηση του ελληνικού δημοσίου.

Περαιτέρω, δυνάμει των διατάξεων του ν. 5072/2023, εισήχθησαν πολλές βελτιώσεις ως προς το εργαλείο του Εξωδικαστικού Μηχανισμού Ρύθμισης Οφειλών προς όφελος των δανειοληπτών, συμπεριλαμβανόμενης της αλλαγής του αλγορίθμου του εξωδικαστικού με αποτέλεσμα έως και 28% υψηλότερο «κούρεμα», της αντικατάστασης των κυμαινόμενων επιτοκίων από σταθερό επιτόκιο 3% για τρία χρόνια, της επέκτασης της δυνατότητας ένταξης στον Εξωδικαστικό προσώπων που «κληρονόμησαν» οφειλές προς το Δημόσιο και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, που έχουν βεβαιωθεί σε βάρος επιχειρήσεων που έχουν κλείσει κ.α. Εξάλλου, σε αυτό το πλαίσιο, προβλέφθηκε με το άρθρο 66 του Ν. 5072/2023 ότι πλέον τεκμαίρεται για τον ευάλωτο δανειολήπτη, ο οποίος υποβάλει αίτηση στον εξωδικαστικό μηχανισμό, η συναίνεση του συνόλου των πιστωτών επί της παραγόμενης αντιπρότασής τους, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών φορέων, του Δημοσίου και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης. Συνεπώς, η πρόταση αναδιάρθρωσης του χρέους των ευάλωτων οφειλετών (για τους οποίους έχει εκδοθεί η σχετική βεβαίωση), όπως προκύπτει από την εφαρμογή του υπολογιστικού εργαλείου του εξωδικαστικού θα γίνεται αυτόματα και υποχρεωτικά αποδεκτή από το σύνολο των πιστωτών. Υπενθυμίζεται ότι το υπολογιστικό εργαλείο προσδιορίζει

το τελικό ποσό αποπληρωμής, το ύψος του «κουρέματος» και τον αριθμό των δόσεων, λαμβάνοντας υπόψη την ικανότητα αποπληρωμής του οφειλέτη, την αξία της περιουσίας του, κ.ά. Ο οφειλέτης διατηρεί το δικαίωμα να απορρίψει την πρόταση αυτή, ενώ οι πιστωτές μπορούν να την προσβάλουν στα δικαστήρια εφόσον διαθέτουν στοιχεία ότι παράμετροι της αίτησης δεν είναι αληθινές (π.χ. αν ο οφειλέτης δεν είναι στην πραγματικότητα ευάλωτος). Η ρύθμιση αυτή συνδυάζει συνεπώς την προστασία για τους ευάλωτους με πρόνοιες που επιτρέπουν τον έλεγχο ως προς το αν ο ενδιαφερόμενος είναι πράγματι ευάλωτος.

Εξάλλου, με την επίτευξη συμφωνίας αναδιάρθρωσης του χρέους αναστέλλονται οι πλειστηριασμοί κατά του οφειλέτη, ο οποίος αποκτά έτσι τη δυνατότητα να προστατεύσει την περιουσία του χωρίς να εξαρτάται από τυχόν απόρριψη -έστω και αιτιολογημένη- της πρότασης του εξωδικαστικού από την πλευρά των servicers.

Β. Περαιτέρω, εάν κάποιος οφειλέτης αδυνατεί να εξυπηρετήσει μια μακροπρόθεσμη ρύθμιση οφειλών, τότε έχει τη δυνατότητα να προβεί σε πλήρη διαγραφή όλων των οφειλών, μέσω της διαδικασίας πτώχευσης και απαλλαγής οφειλών, με σκοπό να λάβει τη 2η ευκαιρία του ν. 4738/2020. Σε αυτή την περίπτωση ρευστοποιείται η περιουσία του οφειλέτη, πλην της 1ης κατοικίας των ευάλωτων νοικοκυριών, η οποία αποκτάται από τον Φορέα Απόκτησης και Επαναμίσθωσης Ακινήτων. Ο ως άνω Φορέας (πρβλ. και κατωτέρω υπό 3) αποτελεί ζωτικό κομμάτι της λειτουργίας του πτωχευτικού νόμου, αποτελώντας το «καταφύγιο» για τους αδύναμους οφειλέτες που οδηγούνται σε πτώχευση ή σε αναγκαστική εκτέλεση, διατηρώντας, ωστόσο, την κατοικία τους. Σύμφωνα με τα κριτήρια του νέου πτωχευτικού νόμου, ο Φορέας θα αποκτά την πρώτη κατοικία του ευάλωτου οφειλέτη, μετά από αντίστοιχο αίτημα μεταβίβασης από αυτόν, εφόσον είτε έχει κηρυχθεί σε πτώχευση είτε επισπεύδεται αναγκαστική εκτέλεση κατά της πρώτης κατοικίας του, προκειμένου να την επαναμισθώσει σε αυτόν, έτσι ώστε να αποφεύγεται η έξωσή του. Η περίοδος της επαναμίσθωσης θα φτάνει τα 12 χρόνια και στη λήξη της ή και νωρίτερα ο οφειλέτης θα μπορεί να επαναγοράσει το ακίνητο.

Γ. Μέχρι τη σύσταση του Φορέα, με τα α. 13 επ. του ν. 4916/2022 (Α' 65) εισήχθη Πρόγραμμα Συνεισφοράς του Δημοσίου με ωφελούμενους ευάλωτους οφειλέτες. Το ως άνω Πρόγραμμα έχει ήδη εκκινήσει μέσω της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας, που έχει αναπτυχθεί από την τ. Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους, όπως διαπιστώθηκε με την υπ' αριθμ. 129295 ΕΞ 2022 Απόφαση της Ειδικής Γραμματέως Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΦΕΚ Β' 4865/15-09-2022) από 15/09/2022.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Πρόγραμμα αυτό, το Δημόσιο συνεισφέρει στις δόσεις που είναι αναγκαίες για την αναστολή της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης που έχει εκκινήσει κατά της κύριας κατοικίας του οφειλέτη ή της διαδικασίας εκποίησης της κατοικίας αυτής στο πλαίσιο της πτώχευσης, και έχει τα κάτωθι βασικά χαρακτηριστικά:

Τα βασικά χαρακτηριστικά του προγράμματος είναι:

- Κρατική επιδότηση της δόσης του στεγαστικού δανείου των ευάλωτων οφειλετών
- Κρατική επιδότηση από 70 έως 210 ευρώ μηνιαίως
- Κρατική επιδότηση μηνιαίας δόσης δανείων για 15 μήνες
- Αναστολή μέτρων των πιστωτών (π.χ. κατασχέσεις, πλειστηριασμοί και εξώσεις)

Προϋπόθεση για την ένταξη στο πρόγραμμα και την παροχή Κρατικής επιδότησης είναι η πλήρωση των κριτηρίων επιλεξιμότητας - εισοδηματικά, περιουσιακά και λοιπά κριτήρια - που θεσπίστηκαν και ισχύουν στο προνοιακό πρόγραμμα «Επίδομα Στέγασης» (ΚΥΑ 71670, ΦΕΚ 4500/Β/29-09-2021), σύμφωνα με τα οποία:

α) το συνολικό εισόδημα δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 7.000 ευρώ για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενο κατά 3.500 ευρώ για κάθε μέλος του νοικοκυριού και έως του ποσού των 21.000 ευρώ ετησίως, ανεξαρτήτως της σύνθεσης του νοικοκυριού.

β) η συνολική φορολογητέα αξία της ακίνητης περιουσίας δεν πρέπει να υπερβαίνει το ποσό των 120.000 για μονοπρόσωπο νοικοκυριό, προσαυξανόμενη κατά 15.000 ευρώ για κάθε πρόσθετο μέλος και έως του ποσού των 180.000 ευρώ.

Επιπλέον, εφαρμόζεται το περιουσιακό όριο αναφορικά με καταθέσεις, ομόλογα, μετοχές κ.λπ. το οποίο ισχύει για το «Επίδομα Στέγασης».

Τα εν λόγω κριτήρια ελέγχονται και διασταυρώνονται κατά την έκδοση βεβαίωσης ευάλωτου, η οποία είναι απαραίτητη για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα και εκδίδεται από ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους.

Τα ευάλωτα νοικοκυριά μπορούν να υποβάλουν αίτηση στην ηλεκτρονική πλατφόρμα της Γενικής Γραμματείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους για να λάβουν την κρατική επιδότηση από 70 έως 210 ευρώ.

Η προθεσμία υποβολής αιτήσεων στο ενδιάμεσο πρόγραμμα:

-Όταν η επιβολή της κατάσχεσης ή η κήρυξη της πτώχευσης έχει λάβει χώρα σε προγενέστερο διάστημα από την έναρξη λειτουργίας της πλατφόρμας, είναι εντός 60 ημερολογιακών ημερών από τις 15.9.2022.

-Όταν η επιβολή της κατάσχεσης ή η κήρυξη της πτώχευσης λάβει χώρα σε μεταγενέστερο χρόνο από την έναρξη λειτουργίας της πλατφόρμας, είναι εντός 60 ημερολογιακών ημερών από την ημέρα αυτή.

Με το α. 104 του ν. 5072/2023 (Α' 198) παρατάθηκε η προθεσμία υποβολής αιτήσεων στο πρόγραμμα, καθώς και η χορήγηση συνεισφοράς του Δημοσίου σε ευάλωτους οφειλέτες, μέχρι τη μεταβίβαση της κατοικίας τους στον Φορέα Απόκτησης και Επαναμίσθωσης του ν. 4738/2020. Η παράταση αυτή, όμως, δεν μπορεί -σύμφωνα με την ίδια διάταξη- να υπερβεί την 4.3.2025.

Με τη λήξη του προγράμματος αυτού, οι ευάλωτοι οφειλέτες οι οποίοι θα αδυνατούν να εξυπηρετήσουν μια μακροχρόνια και βιώσιμη ρύθμιση, θα πρέπει να απευθυνθούν στον ειδικό Φορέα του Νόμου 4738/2020 για τη ρύθμιση οφειλών και την παροχή 2ης ευκαιρίας. Για τη λειτουργία του Φορέα αυτού αναμένεται ο ανταγωνιστικός Διάλογος, καθώς ήδη έχει ολοκληρωθεί η Φάση Ι με την απόφαση της Επιτροπής Διαγωνισμού και 5 υποψήφιοι επενδυτές προχωρούν στην επόμενη φάση του Ανταγωνιστικού Διαλόγου.

Δ. Το θεσμικό πλαίσιο του Κώδικα Δεοντολογίας καθορίζεται από τον Νόμο 4224/2013, το άρθρο 39 του Ν. 4818/2021 και την σχετική απόφαση ΕΠΑΘ 195/1/29.7.2016 της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) και αποτελεί ένα θεσμοθετημένο πλαίσιο εξωδικαστικής επίλυσης από την 01.01.2015 και εφεξής. Με αυτόν θεσπίζονται οι γενικές αρχές συμπεριφοράς και υιοθετούνται βέλτιστες πρακτικές, οι οποίες έχουν ως στόχο την ενίσχυση του κλίματος εμπιστοσύνης, την αμοιβαία δέσμευση και την ανταλλαγή της αναγκαίας πληροφόρησης μεταξύ δανειολήπτη και ιδρύματος, προκειμένου κάθε πλευρά να είναι σε θέση να σταθμίσει τα οφέλη ή τις συνέπειες εναλλακτικών λύσεων εξυπηρέτησης (λύσεις ρύθμισης) ή οριστικού διακανονισμού (λύσεις οριστικής διευθέτησης) και λαμβάνεται ειδική μέριμνα για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, για κοινωνικά ευπαθείς ομάδες και για περιπτώσεις δανείων με πολλαπλούς πιστωτές.

Οι λύσεις που παρέχει ο Κώδικας Δεοντολογίας μπορεί να είναι η προσωρινή ή η οριστική διευθέτηση των δανείων. Ως διευθέτηση δανείων νοείται μια λύση ρύθμισης οφειλών που δύναται να περιλαμβάνει για παράδειγμα την επιμήκυνση της διάρκειας αποπληρωμής του δανείου, τη μειωμένη δόση πληρωμής, την προσωρινή καταβολή μόνο τόκων, το διαχωρισμό της οφειλής, τη διαγραφή μέρους της συνολικής απαίτησης. Η σχετική αίτηση γίνεται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Κώδικα Δεοντολογίας (με χρήση κωδικών taxisnet) προς έναν μόνο χρηματοδοτικό φορέα ανά αίτηση, σύμφωνα με τις λειτουργικές προδιαγραφές που καθορίζονται στην ΚΥΑ αριθμ. 145947 ΕΞ 2023 Β. 5909/10.10.2023.

Το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών βρίσκεται σε άμεση συνεργασία με τις θεσμικές αρχές εποπτείας και συμμόρφωσης των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, καθώς και τους ευρωπαϊκούς φορείς του τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος, και, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, λαμβάνει αποφάσεις, προβαίνει σε συστάσεις ή διευκρινήσεις, εισηγείται και τροποποιεί το νομοθετικό πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού τομέα λαμβάνοντας υπόψη ότι η οικονομική πολιτική, στην κατεύθυνση της ανάπτυξης, πρέπει να δώσει

την απαραίτητη στήριξη στις ευάλωτες και πληγείσες κοινωνικές ομάδες ανάλογα με το διαθέσιμο δημοσιονομικό χώρο και με γνώμονα την ομαλή λειτουργία της αγοράς.

Η Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα και Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους με αίσθημα ευθύνης, ορθολογισμού και αλληλεγγύης μετέχει των κρίσιμων εξελίξεων και συμβάλλει με συνέπεια στο έργο του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, αξιοποιώντας ιδίως την εμπειρία της στη λειτουργία των νομοθετικών εργαλείων ρύθμισης οφειλών, καταθέτοντας τη γνώση της για θεσμική ευελιξία και αντικειμενική αναγνώριση της οικονομικής αδυναμίας των πολιτών στο πλαίσιο των ρυθμίσεων οφειλών, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας και τους περιορισμούς των οδηγιών και κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Η Γενική Γραμματέας

Θεώνη Αλαμπάση